

علت به دنیا آمدن امام علی (ع) در کعبه چه بود

شیخ صدوق گفته است: این که حضرت امیر(ع) در کعبه به دنیا آمده است، بزرگداشتی بود از جانب خدای متعال و اکرامی بود که نسبت به مقام شامخ و با عظمتش عنایت فرمود.

پرسش و پاسخ درباره ولادت امام علی(ع)

علت به دنیا آمدن امام علی (ع) در کعبه چه بود

شیخ صدوق گفته است: این که حضرت امیر(ع) در کعبه به دنیا آمده است، بزرگداشتی بود از جانب خدای متعال و اکرامی بود که نسبت به مقام شامخ و با عظمتش عنایت فرمود.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس، یکی از سؤالاتی که درباره ولادت امام علی علیه السلام این است که «علت به دنیا آمدن امام علی (ع) در کعبه چه بوده است«

مرکز مطالعات و پاسخ‌گویی به شبهات حوزه علمیه قم، در یادداشتی این مساله را بررسی کرده است.

توضیح درباره پاسخ این پرسش را در سه محور مورد اشاره قرار می‌دهیم.

الف. جریان ولادت امیر مؤمنان علیه السلام

در منابع متعدد آمده است که عباس بن عبدالمطلب و عده‌ای دیگر در مقابل خانه کعبه در مسجد الحرام نشسته بودند که ناگهان فاطمه بنت اسد که درد زایمان فرزند او را ناراحت کرده بود، پدیدار گشت و نزد خانه آمد و گفت: پروردگار من ایمان دارم به تو و به همه پیامبران و کتاب‌هایی که از سوی تو آمده و گفتار جدم ابراهیم خلیل را تصدیق دارم و به او که این خانه کعبه را بنا کرد، پروردگارا به حق همان کسی که این خانه را بنا کرد و به حق این نوزادی که در شکم من است، ولادت او را بر من آسان گردان.

ناگهان دیدند قسمت پشت خانه کعبه شکافته شد و فاطمه به داخل خانه رفت و از دیدگاه ما پنهان گردید و دیوار خانه نیز مانند نخست به هم پیوست، ما که چنین دیدیم خواستیم قفل در را باز کنیم، ولی در باز نشد.

این مطلب به سرعت در شهر پیچید، سه روز از این ماجرا گذشت و چون روز چهارم شد فاطمه از همان مکان بیرون آمد و علی - علیه السلام - را در دست داشت و به مردم گفت: خدای تعالی مرا به زنان پیش از خود برتری بخشید، و من در خانه خدا رفتم و از روزی و میوه بهشتی خوردم و چون خواستم از خانه بیرون آیم، هاتفی ندا کرد ای فاطمه نام این مولود را علی بگذار که خدای علی - اعلی می‌فرماید: من نام او را از نام خود جدا کردم و او کسی است که بت‌ها را در خانه من می‌شکند. (محلّاتی، سید هاشم، زندگانی حضرت امیرالمؤمنین، ج 1، ص 28، تهران، انتشارات علمیه اسلامیة)

ب. جریان ولادت حضرت در منابع اهل سنت

1. حاکم نیشابوری در مستدرک، ج 3، ص 550، حکومت 6044 می‌گوید: در اخبار متواتر (اخباری که یقین آور است) آمده که فاطمه بنت اسد، امیر مؤمنان علی - علیه السلام - را در درون کعبه به دنیا آورد. (الغدیر، نشر مرکز الغدیر، ج 6، ص 35 للدراسات الاسلامیه، 1416 ق)

2. حافظ گنجی شافعی در کفایة المطالب، ص 407، آورده است:

امیر مؤمنان علی - علیه السلام - شب جمعه در 13 ماه رجب در خانه خدا به دنیا آمد، و هیچ کسی قبل از او و بعد از او در خانه خدا

به دنیا نیامده است. (همان)

3. شهاب الدین محمود آلوسی صاحب تفسیر روح المعانی، در کتاب: شرح الخريدة الغيبة فی شرح القصيدة العينية، تألیف عبدالباقي افندی عمری، در ذیل یکی از اشعار او می‌گوید: این مسأله که امیرمؤمنان علی - علیه‌السلام - در خانه خدا به دنیا آمد مسأله مشهور و معروف است و در کتاب‌های شیعه و سنی نقل شده است. (همان)

بنابراین جریان تولد امیرمؤمنان حقیقتی است که نه تنها شیعه بلکه برادران اهل سنت نیز به آن اذعان دارند که در کتاب شریف 171#&raq; به تفصیل آورده شده است.

ج. جلوه‌ای از اسرار ولادت حضرت در کعبه

اما اسرار این قضیه که چرا حضرت امیرمؤمنان در خانه خدا به دنیا آمده، در برخی منابع درباره آن مطالبی مطرح شده که در اینجا بیان می‌شود:

1. برخی از بزرگان اهل سنت پس از بیان جریان تولد حضرت امیر - علیه‌السلام - در کعبه گفته‌اند: این کرامت و بزرگی برای علی - علیه‌السلام - است که در خانه خدا به دنیا آمده و تجلیل برای محل تولد او شمرده می‌شود. (همان، ج 6، ص 36 و 37)

2. آلوسی که قبلاً نیز از او یاد شد (یکی از بزرگان اهل سنت است) بعد از نقل جریان تولد حضرت در کعبه تعبیر لطیفی دارد که عین عبارت او آورده می‌شود که گفته است: 171#&raq;سبحان من یضع الاشياء فی مواضعها و هو احکم الحاکمین&raq;. یعنی منزّه است خداوندی که هر چیزی را در جایگاهش قرار می‌دهد و او بالاترین حکم‌کنندگان است. (همان)

آلوسی در ادامه گفته است:

گویا علی - علیه‌السلام - نیز خواست تا در مورد خانه کعبه که موجب این افتخار برای او شده بود و در دل او متولد گشته بود جبران کند و به همین جهت بت‌ها را از روی خانه به زیر افکند، زیرا در پاره‌ای از اخبار آمده که خانه خدا به درگاه حق تعالی شکایت کرده و گفت: پروردگارا تا چه وقت در اطراف من این بت‌ها را پرستش کنند؟ و خدای تعالی به او وعده داد که آن مکان مقدس را از آن بت‌ها تطهیر کند. (همان)

3. شیخ صدوق نیز در این باره گفته است: این که حضرت امیر - علیه‌السلام - در کعبه به دنیا آمده، بزرگداشتی بود از جانب خدای متعال و اکرامی بود که نسبت به مقام شامخ و با عظمتش عنایت فرمود. (الارشاد، باب 1، ص 2، ترجمه سیدهاشم محلاتی، نشر انتشارات علمیه الاسلامیه)

4. از صعصعة بن صوحان روایت شده که در واپسین لحظات زندگی علی - علیه‌السلام - از حضرتش پرسید: تو برتری یا حضرت عیسی بن مریم؟ علی - علیه‌السلام - فرمود: مادر عیسی در بیت المقدس بود، هنگامی که وقت ولادت عیسی فرا رسید، مریم ندائی شنید که بیرون شو، این جا عبادت‌گاه است نه زایشگاه، اما مادر من فاطمه بنت اسد، هنگامی که زایمانش نزدیک شد در حرم بود، دیوار کعبه شکافته شد و من آنجا متولد شدم و هیچ کسی دارای چنین فضیلتی نیست نه پیش از من و نه پس از من. (قزوینی، سیدکاظم، علی از ولادت تا شهادت، ص 1، قم، نشر علمیه، 1397 ق)

5. و برخی دیگر گفته‌اند: ... پیداست که خانه کعبه درب، داشته که از آن وارد شود. اما این جا در خانه باز نشد، بلکه دیوار کعبه شکافته شد تا دلیلی روشن‌تر و آشکارتر بر یک اعجاز باشد و برای این که بعدها نتوانند جریان را تصادفی و اتفاقی به حساب بیاورند، و جالب این جاست، با این که در خلال چندین قرن کعبه تجدید بنا شده است، هنوز هم اثر آن شکاف روی دیوار خانه وجود دارد و موضع شکاف را با نقره پر کرده‌اند و در قسمتی که معروف به مستجار است، این اثر به طور آشکار دیده می‌شود و همیشه جمعیت انبوهی از حاجی‌ها به این قسمت پناه می‌برند و مشغول گریه و زاری و نیاز به درگاه خداوندند و حاجت می‌خواهند. (همان)

جمع بندی و نتیجه

از مجموعه مطالبی که در این پاسخ اشاره شد، چند نتیجه به طور یقین مشخص می‌شود:

اولاً: مسأله به دنیا آمدن امیرمؤمنان - علیه‌السلام - در خانه خدا و کعبه معظمه جزء مسلمات تاریخ است که نه تنها در منابع شیعه بلکه در منابع معتبر برادران اهل سنت فراوان نقل شده که علامه امینی در الغدير همه آن منابع را جمع‌آوری کرده است که قبلاً اشاره

شد.

و هم چنین نه تنها به گفته علمای شیعه بلکه به گفته بزرگان اهل سنت جریان تولد امام علی - علیه السلام - در میان خانه خدا (کعبه) با روایات متواتر (روایاتی که موجب یقین می شود) ثابت شده است.

ثانیاً: گرچه همه اسرار این قضیه به طور کامل برای هیچ کسی معلوم نخواهد بود، اما از مجموع سخنان بزرگان شیعه و سنی به خوبی معلوم می شود که این مسأله (در کعبه به دنیا آمدن) در واقع یک نوع اعجاز و کرامت برای حضرت امیر مؤمنان است و جزء خصایص و نعمت های الهی است که به گفته بزرگان اهل سنت مانند آلوسی و حاکم نیشابوری و دیگران تنها نصیب حضرت امیرمؤمنان شده است و هیچ کسی نه قبل از علی و نه بعد از آن حضرت در کعبه به دنیا نیامده است.

لذا از کلامی که از آن دو عالم بزرگ (آلوسی و حاکم نیشابوری) قبلاً نقل شد: یکی شان این مسأله را به کرامت علی - علیه السلام - و تجلیل محل تولد او یاد نمود و دیگر به این نکته اشاره کرده بود که در کعبه به دنیا آمدن فیضی بزرگ بود که شایسته بود علی - علیه السلام - بدان فیض عظمی بار یابد.

و جالب تر از همه آن که آن گونه که در کلام خود امیرمؤمنان که قبلاً بیان شد، حضرت عیسی - علیه السلام - با این که یک پیامبر اولوالعزم بود، به هنگام تولدش به مادر او دستور داده شد از مسجد بیت المقدس بیرون شود، چون آن جا عبادتگاه است نه زایشگاه، اما به هنگام تولد امیر مؤمنان، مادرش فاطمه بنت اسد به داخل کعبه و عبادتگاه رهنمون شده و از طریق شکافته شدن دیوار کعبه به صورت اعجازگونه به داخل آن راه داده می شود.

اما این که در کعبه تولد و در مسجد شهادت نصیب آن حضرت می شود، گویای مقام و منزلت بسیار بالای آن حضرت است.